

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2.50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev.

Program

XXIV. glavne skupščine

Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev
dne 10., 11. in 12. avgusta 1912 v Celju.

I. V soboto, dne 10. avgusta.

1. Ob 10. uri dopoldne seja upravnega odbora v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

- Poročilo o delovanju vodstva Zaveze;
- določitev poročil za delegacijo;
- poročilo o 25 letnici Zaveze;
- predlogi in nasveti.

2. Ob 1/2 2. uri popoldne zborovanje delegacije v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

- Predsednik otvori zborovanje;
- legitimiranje delegatov in delegatinj;
- tajnikovo poročilo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev;
- poročilo o Zavezinih listih: 1. poročilo o „Učiteljskem Tovarisu“; 2. o „Popotniku“; 3. o „Zvončku“;
- blagajnikovo poročilo;
- poročilo računskih pregledovalcev za l. 1911 (§ 15. posl. reda);
- volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda);
- določitev letne članarine Zavezinih (§ 7. lit. a Zavezinih pravil);
- preosnova „Učiteljskega Tovarisa“. — Nasvet „Brežiško-sevniškega učiteljskega društva“;
- izprememba Zavezinih pravil — poročevalec Engelbert Gangl;

Po shodu naših najmlajših.

V zadnji številki smo obširno poročali o shodu, ki so ga priredili v Ljubljani dne 16. t. m. jugoslovanski napredni učiteljski abiturijenti v družbi s svojimi tovarišicami. Resnično in ponosno veselje nas je navdajalo, ko smo gledali pred seboj tako častno, naravnost imponujoče število svojih najmlajših tovarišev in tovarišic, ki so z lepo prirejenim shodom pokazali, da umevajo svojo vzvišeno in težko nalogo, ki pa so tudi pokazali, da so pomankljivosti svoje šolske izobrazbe popolnili sami vkljub temu, da so jim

zavodi stavili zapreke, namesto, da bi jih podpirali ob samoizobrazbi.

Ti zavodi — izvzemši Gorico — so pokazali, da ne umevajo svoje naloge. Oni spremljajo učiteljske in učiteljske do šolskih vrat, potem jih pa prepuste samim sebi, meneč, da je njihovo delo s tem gotovo. Starokopitna, preperela, ničvrdna metoda! Seveda moramo izreči svoje skromno mnenje, da sta bojazen in strah v prvi vrsti vzrok, da ne dobe naši zavodi nobene vezi, ki bi spajala šolo z velikim življenjem. Značilno za razmere je dejstvo, da je tistega dne, ko se je vršil shod v Mestnem domu, katehet ljubljans-

skega učiteljskega učiteljskemu zboru bral na Rožniku mašo. Zaradi tega ni bilo niti enega učitelja in profesorja — kaj šele ravnatelja? — ljubljanskega učiteljskega na shod, da, bojkotirali so celo samonasebi nedolžno večerno veselico na vrtu Narodnega doma, ki pa je vzlic temu kar najlepše uspela in jasno izpričala, s kako vneto goje naši učiteljski umetnost — glasbo!

Shod sam nam je dokazal, da so se naši abiturijenti in abiturientke z vso resnostjo pripravljali na svoj poklic. Svoj vstop v naše vrste so proslavili z delom, dobro se zavedajoč, da je samo z delom

dosegljiva zmaga naših idej, da se naš program uveljavljaj zopet samo z delom, da moremo samo z delom izpremeniti in izboljšati razmere svojega stanu in da hočemo samo z delom služiti svojemu ljudstvu! — Referati, ki smo jih slišali na shodu, so bili vsekozi stvarni in jedroviti — najlepše dokazilo smotrnosti delovanja in objektivnosti razsojanja. Njih zrelost nam je jamstvo, da smo pomnožili svoje vrste z inteligenti, ki vedo, kaj hočejo, ki bodo tudi, aktivno služoč v organizacijah, zavestno, možato in značajno vršili vse delo, ki jim ga poverimo ali ki si ga sami nalože!

Najlepše na vsej priredbi pa naj označi ena beseda — pogum! Kdor je gledal te žive oči, zroč vsakomur iz obličja v obličje, ta je moral ponesti s seboj uverjenje, da ni za temi pogledi nobene zahrbtnosti, nobene potuhnjenosti in nobene plašljivosti. Ta mlada srca razigrava zavest, da čutijo pošteno in da je merilo delovanju odločna volja, odlika učitelju in učiteljici pa neupogljiv značaj!

Dokler se dopolnjujejo naše vrste s takim naraščanjem, nas ne sme biti in nas tudi ni strah! Naj divja sovražnik, kolikor hoče — mi se bodočnosti ne bojimo, ker je značajna mladina poleg nas, z nami in za nas!

Stanje in gibanje slov. učiteljskih društev v zadnjih letih.

Referiral na III. abit. sestanku dne 16. julija 1912 v Ljubljani tov. Gustav Šilih.

Živimo v času, ki teče hitro, izredno hitro, v času, ko vse hitreje živi, a se mora zaradi tega tudi hitreje razvijati. Vendar ne sme trpeti ob tej mrzlični hitrosti popolnosti in harmonična izpopolnitev razvika! Čas je treba premagati s sredstvi, ki nam jih daje na razpolago naša moderna doba. Nimamo dobe v zgodovini, kjer bi s tako mogočno silo prodirala in zahtevala rešitve vsa ona važna in težka vprašanja, ki jih rešujemo, oziroma vsaj poizkušamo reševati, kakor baš v naši dobi... In to so vprašanja, ki ne stoji osamljena, ampak so tesno združena z našo kulturo, z njenim nadaljnjim razvojem. Poleg najbolj perečega in važnega, namreč socialnega vprašanja, je še nebroj drugih, posebno na pedagoškem polju, torej na polju, ki tudi nas predvsem

LISTEK.

Fr. Ks. Trošt.

V svojih delih sam boš živel večno.
A. Aškerc.

Zašumele so smreke v grajskem parku nad pokopališčem poleg Iga, zašuštili so javori, in med stoletnimi bukvami se je širil nemir in šepet, kakor da se je zgodilo nekaj groznega. Juljsko solnce je vendar mirno pripekalo na mater zemljo, ptice so počivale v hladni senci. Povsod tihota, pokoj. Tedaj pa zaveje preko osamelega pokopališča od vzhoda lahna sapica, da so se zamajale glavice cvetju na grobeh, in od cveta do cveta se je glasilo vprašanje: Kam ga neki polože? — V stolpu se je namreč oglašil mrtvaški zvon in v dolgih presledkih, kakor da tudi sam zdihuje v smrtni bridkosti, je pel poslednji pozdrav — zadnjo uro — Francu Ks. Troštu, nadučitelju na Igu.

Ze davno je vedel, da se bliža ura slovesa. Črv boleznij je z jekleno vztrajnostjo glodal v njegovi notranjščini. In

vendar bi bil lahko še živel — v starosti 52 let — in rad bi bil, oh, tako srčno rad ob svoji ljubljani soprogi, sredi lastne družinice, v krogu dragih prijateljev, toda kupa je bila polna. Smrt je stopila pred duri, stopila k njemu in brezčutno opravila svoje delo.

On — naš tovariš — Fr. Ks. Trošt se je ni bal; gledal ji je junaško v oči. Še tri dni pred smrtjo je sam sebi napisal parte, naznanilo na smrtni postelji, in najstarejša hčerka mu je pomagala.

Ze pred 17. meseci je vedel, da ne uide brezobzirni boleznij. Tedaj se je začel zanj dolgi konec življenja — mučeniško umiranje. Nikdar pa ni tožil. Jemal je vsa priporočena zdravila in lajšala ter upal s svojimi dragimi, da bo bolje, ko sva pa bila sama, mi je rekel: »Kmalu boš slišal mrtvaški zvon z Iga, in ljudje bodo rekli: Trošt je umrl.« — Seveda sem ga tolažil, da smrti ne bo še in da se dotlej lahko vse okrene na bolje.

Pred velikonočnimi prazniki mu je res znatno odleglo, in tedaj sva zidala in kupovala hišo za njegov pokoj. »Gural ne bom več«, je rekel »čprav ozdravim; se bo že kako prebilo. Hišo kupim,

da ostane vsaj otrokom spomin po moji smrti in središču.«

Sedaj so drugi njemu kupili poslednjo hiško res za stalni pokoj — mrtvaško krsto.

In danes spiš, prijatelj, poleg križa na pokopališču izžanskem nevzdravno spanje. V bližini nad teboj šušte smreke v grajskem parku, in javori in bori skrivnostno šepetajo med seboj in pripovedujejo stoletnicam bukvam, da se je veliko prezgodaj nad teboj zgrnila slovenska zemlja, in kako je nam ostalim hudo po tebi.

Padel je zopet eden naših vrst. In smelo trdim, da ostane za njim še dolgo prazna vrzel. Saj ne najdeš kmalu človeka, ki bi z izredno marljivostjo družil še toliko lepil lastnosti. Strokovnjak v vseh gasilskih stvareh in imel v šoli in izven šole prakso, ki je z njo izhajal med prijatelji in sovražniki izvrstno. Ne koč so mu domači nasprotniki šole in učiteljstva nameravali naprtiti tožbo v neki zadevi zastran šolskega imetja. Njegova bistra glava je kmalu našla lek, da ni prišlo do tožbe in so ugnani nasprotniki umolknil. Tedaj mi je zaupal: »Pa

me je pošteno imelo. Ne verjameš, da sem deset pip tobaka pokadil zaporedoma, potem sem šele zasledil pravo misel.«

Kako rad je bil pokojnik vesel in šaljiv v svoji gostoljubni hiši, vemo vsi, ki smo se tam shajali. Širom kranjske dežele je bila znana njegova miroljubnost, in njegov takt v vseh, tudi najbolj kočljivih stvareh mu je pridobil ugled in spoštovanje celo — navzgor v višjih kuhinjah.

Zaradi zmernosti in varčnosti gmotno dobro preskrbljen je opravljal vse posle z največjo lahkoto. Njegova točnost in vestnost je znana šolskim oblastim. To so upoštevali tudi tedaj, ko je bil Fr. Ks. Trošt predlagan v najvišje odlikovanje. Oh, ta križec! Kako srčno ga je bil vesel. Saj ga je zaslužil.

Tudi tedaj so skrivnostno šušljale smreke ob izžanskem gradu in bori in javori in bukke, vsi so se čudili, ko je kmalu v mraku zvečer dne 2. dec. 1908 zapel gasilski rog koračnico, a domače gasilno društvo je priredilo svojemu mnogoletnemu načelniku v čast bakljado, da mu častita o podelitvi zlatega križca.

Važnost in vrednost meščanskih šol je pripoznal tudi državni poslanec Buřival, ki je v odseku za službeno pragmatiko državnih uradnikov predlagal, da naj se dovršeni 4. razred meščanskih šol šteje kot enakovreden četrtemu razredu srednjih šol. Pri utemeljevanju tega predloga se je poudarjalo, da dovršeni 4. razred meščanskih šol podaja zaključeno in zaokroženo znanje, da je učni načrt meščanskih šol prav modernozasnovan ter da se bodo s tem razbremenile srednje šole. Široki sloji ljudstva ne morejo pošiljati otrok v srednje šole, pač pa jim bo meščanska šola odprla pot v praktične stavove.

Zastopnik naučnega ministrstva, dvorni svetnik Huemer, se je tudi izjavil za nasvetovano izenačbo nižjih srednjih šol ter se je nato sprejel predlog Buřivalov. Ta sklep je najvecjega pomena za razvoj meščanskih šol sploh in osobito pa še za ustanavljanje četrtih razredov na meščanskih šolah.

V koroškem deželnem zboru se je letos tudi razpravljalo o meščanskih šolah. Poslanec dr. Steinwender je poudarjal sicer, da meščanske šole ne dosežajo svojega namena, ker so prenapoljene z manj kvalificiranimi učenci; število učenecv bi bilo treba omejiti, ker ni namen meščanskih šol, da bi imele prenapoljene razrede, ampak da dosežejo učenci programatični učni smoter meščanskih šol.

Poslanec Pichler je za največjo vneto zagovarjal meščanske šole ter poudarjal posebno njih pomen za roditelje v mestih in trgih ter je ugovarjal poslancu Steinwenderu, da bi se reduciralo število učenecv ali še celo odpravilo paralelke.

Tudi poslanca Metnitz in Eich se nista strinjala povsem z dr. Steinwendrom, ampak sta želela le nekaj izprememb glede učnega načrta.

Poslanec dr. Steinhender opravičuje svoj predlog glede odprave paralel v graški »Tagespost« z dne 3. marca t. l. tako - le:

»Was endlich die Haltung des Kärntner Landtages zu den Bürgerschulen betrifft, so war bei dem Verlangen nach Beseitigung überflüssiger Pararellklassen weniger die Kostenfrage maßgebend als das Bestreben, die Bürgerschulen auf ein höheres Niveau zu heben. Denn, wenn wie es die Schul- und Unterrichtsordnung verlangt, alle Kinder nach zurückgelegter fünfter Volksschulklasse in die Bürgerschule aufgenommen werden müssen, so tritt eine Ueberlastung mit minder qualifizierten Elementen ein, die der Bürgerschule die Erfüllung ihrer Aufgabe, für die gewerblichen und landwirtschaftlichen Berufe eine bessere Vorbildung zu geben, ganz unmöglich machen. Alle Kinder mit 11 Jahren in Orten, wo es Bürgerschulen gibt, in diese hineinstopfen, heißt nichts anderes, als die Bürgerschule ruinieren; eine gesunde Entwicklung dieser Schulgattung kann doch nicht darin bestehen, daß sie möglichst viele Schüler zähle, sondern, daß die Schüler das programmatische Lehrziel der Bürgerschule erreichen.«

Če ta ali ona meščanska šola ne doseže svojega namena, je treba edinole prenarediti učni načrt ter ga prikrojiti krajevnim potrebam in razmeram primerne. Meščanske šole nimajo enotnega učnega načrta kakor ljudske šole, ampak ima skoraj vsaka meščanska šola poseben učni načrt, ki se ozira na praktične potrebe dotičnega kraja, ki je zanj ustanovljena meščanska šola. Zaradi tega imamo meščanske šole s kmetiškim, trgovskim in obrtnim značajem. Meščanska šola v Krškem ima kmetiški, ona v Postojni pa trgovski značaj. Za Ljubljano bi bila brzkone najbolj praktična meščanska šola z obrtnim značajem.

(Dalje.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegate so dalje prijavila sledeča društva:

XXIV. Ljubljansko učiteljsko društvo:

83. Anton Likozar, nadučitelj,
84. Fran Marolt, učitelj,
85. Vendelin Sadar, učitelj — vsi trije v Ljubljani.

XXV. Litijsko učiteljsko društvo:
86. Fran Kozjak, nadučitelj, Toplice pri Zagorju.

87. Janko Štepišnik, učitelj, Toplice pri Zagorju,
88. Bernard Andolšek, nadučitelj, Litija.

89. Matija Pelko, učitelj, Toplice pri Zagorju.

Namestnici:

10. Kristina Demšar, učiteljica, Šmartno pri Litiji,

11. Marija Garbajs, učiteljica, Toplice pri Zagorju.

XXVI. Šmartno-rogaško učiteljsko društvo:

90. Otilija Fink, učiteljica, Sv. Peter na Medv. selu,

91. Franc Korbar, nadučitelj, Sv. Peter na Medv. selu,

92. Florijan Trofenik, učitelj, Žetale. Namestnika:

12. Pavel Flere, nadučitelj, Sv. Štefan,

13. Toma Kurbus, nadučitelj, Slivnica pri Celju.

XXVII. Kamniško učiteljsko društvo:

93. Tomo Petrovec, nadučitelj, Jarše,

94. Ivan Schmeidek, učitelj, Rova.

XXVIII. Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani:

95. Janko Likar, učitelj, Ljubljana,

96. Franc Črnagoj, nadučitelj, Barje,

97. Franc Škulj, učitelj, Ljubljana.

XXIX. Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj.

98. Anton Berginec, ravnatelj, Sežana,

99. Anton Mervič, nadučitelj, Povirje.

100. Anton Baša, učitelj, Kazlje.

XXX. Logaško učiteljsko društvo:

101. Leopold Punčuh, nadučitelj, Gor. Logatec,

102. Bogomir Fegic, nadučitelj, Planina,

103. Marija Moric, učiteljica, Cerknica,

104. Franja Kavčič, učiteljica, Gor. Logatec.

XXXI. Kozjansko učiteljsko društvo:

105. Mihael Germovšek, nadučitelj — Pilštanj.

106. Valentin Pulko, nadučitelj — Dobje.

107. Milka Bračič, učiteljica — Št. Vid.

108. Ant. Volavšek, učitelj — Buče.

XXXII. Konjiško učiteljsko društvo:

109. Marija Pavlič, učiteljica — Tapanje.

110. Hinko Schell, nadučitelj — Zreče.

111. Franc Golež, učitelj — Sv. Kuni-gunda.

Vodstvo Zaveze:

L. Jelenc.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je zborovalo dne 13. junija v Selcah nad Škofjo Loko. Dasi je bilo vreme že zgodaj zjutraj skrajno neugodno, vendar ni preplašilo niti oddaljenih tovarišev in tovarišic, ki so se pripeljali k zborovanju v sredino lepe selške doline. Vseh udeležencv je bilo 24.

Predsednik tovariš Fr. Luznar omenja v pozdravnem govoru gmotno stanje kranjskega učiteljstva, ki je v Avstriji na najnižjem klinu plačilnih razredov. Dokler bo vladal na Kranjskem take vrste klerikalizem, ni upanja, da se nam zjasne vremena. Te mizerije pa so v prvi vrsti krivi Slomškariji, ki s svojo hlapčevsko organizacijo ne vzmorejo ničesar, kar bi bilo v korist šolstva. Naprednemu učiteljstvu se je treba združiti še v tesnejšo vez, zakaj šoli in narodu je naša stvar pravičina. Bodočnosti se nam ni bati, ker stoji z nami vse avstrijsko napredno učiteljstvo. Spominja se v toplih besedah umrlega člana ravnatelja Ivana Pezdica in odličnega slovenskega pesnika Antona Aškercarja.

Tajnik V. Rus poroča, da se je sešel odbor k trem sejam, člani pa so se udeležili tekom leta dveh zborovanj. Društvo šteje 3 častne in 44 rednih članov. Odbor je ostal v vseh funkcijah isti kakor lani. Društvena kronika je v letošnjem letom popolnoma dogotovljena. Sestavila se je iz zapiskov, kar jih je bilo še na razpologo in iz poročil iz »Učit. Tovariša«. Važnejši spisi se hranijo posebe. Vsi dopisi Zaveze, Dež. učiteljskega društva in posameznikov so se rešili takoj po sprejemu. Odboru »Učit. Tiskarne« se je poslal glede izpremenjenih pravil daljši dopis, toda odbor naših opravičenih želj ni upošteval. Opis »Kranjsko okrajno glavarstvo« se je precej zapoznil. Zdaj je vse pripravljeno, zato se knjiga sigurno natisne še te počitnice. Izpolnjena pola »Društvenega izkaza naročnikov Zavezinih listov« kaže, da je treba društvenemu odboru pridobiti v tem kraju za »Popotnika« 22 učiteljskih knjižnic, za »Učit. Tovariša« vsaj še 25 tovarišev in tovarišic in za »Zvonček« tudi še 23 šolarskih knjižnic.

Blagajnik R. Zore poroča, da je bilo vseh dohodkov 334 K 89 h, med temi znašajo obresti J. Travnove zapuščine 214 K 74 h, stroškov je bilo 135 K 65 h, prebitka je torej 199 K 24 h.

Izvolita se 2 pregledovalca računov (M. Šavnik in L. Ažman) ter 4 delegati in 2 namestnika za letošnje skupščino.

Oba zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu poročata natančneje v njunem delovanju v tej šolski korporaciji in dasta zbranim zborovalcem potrebne navsvete. Enoglasno se sklene, da sta društvena kandidata za zastopstvo v kranjski

okrajni šolski svet dosedanja člana nadučitelj Fr. Luznar iz Primskovega in učitelj V. Rus iz Kranja.

Z vzklikom se voli ves dosednji odbor.

Predavanji tovariša P. Jocića o »Poku slabomnih« in prof. M. Pirnata o »Vzgoji čuvstva in volje« sta bili jako skrbno sestavljeni, poučni in velezanimivi. Ker je obljubljeni, da se referata ponatisneta v »Popotniku«, se ne spuščamo v podrobnosti predavanj.

Pri vsaki točki dnevnega reda se je vnela živahna debata, zato ni čuda, da je trajalo zborovanje skoro 3 ure.

Zborovalci so se nato udeležili skupnega kosila v gostilnici gosp. Šlibarja. Po okusnem in cenem kosilu so se vrstili govori, v katerih se je povdarjalo delo za narod in stanovska zavest. Utrdilo se je v zborovalcih prepričanje, da je za društvo prav, ako se vrše zborovanja v raznih krajih okraja.

Učiteljsko društvo za litijski okraj je zborovalo v četrtek, dne 4. t. m., v Zagorju ob Savi.

Mesto odsotnega predsednika je otvoril in vodil zborovanje tajnik tov. Bernard Andolšek. Tajniško, kakor blagajniško poročilo se je z zadovoljstvom odobrilo.

Pri volitvi društvenega odbora je predlagal tov. Kozjak v izvolitev stari odbor. Ker se je pa tov. Andolšek odpovedal tajništvu je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Janko Blaganje, nadučitelj na Dolih pri Litiji.

Pri slučajnostih se je obravnavalo več internih društvenih zadev. Prečitala se je zahvala g. glavarja V. Parme za častitko povodom premiere »Povodni mož«; dalje pismo tov. Polaka, s kojim se je odpovedal članstvu itd.

Za nagrobni spomenik pokojnemu tovarišu Franu Del Coltu se je dovolilo 50 K.

Tovariš Andolšek je podal sliko delovanja naših zastopnikov v okr. šol. sv. ter izjavil, da izvolitve prihodnjic ne more več sprejeti, da se pa te izjave ni moglo vzeti na znanje, je jasno. Upati je, da bo ta naš zaslužni bojevnik še upravljal ta, sicer težavni, a častni posel.

Po zborovanju smo prebili uro presrčne zabave. Kako tudi ne, saj smo bili ene duše, ene misli in daleč, daleč od uskokov.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo je priredilo v četrtek dne 4. julija, svoj letošnji izlet v Vuzmetince, kjer je zborovalo v znani Štamparjevi gostilnici. Odložili smo za nekaj ur moreče skrbi ter se zbrali v lepem številu v prijaznih Vuzmetincih, da se razvedrmo v družbi tovarišev in tovarišic domačega in ljutomerskega okraja. Navzoči sta bili 2 tretjini društvenikov ter mnogo tovarišev iz ljutomerskega okraja. Med zborovanjem pa je vstopil — burno pozdravljen — naš okrajni šolski nadzornik g. Matija Heric, ki se je zaradi nadzorovanj mudil v ormoškem okraju. Prišel je kot naš tovariš in s tem pokazal svoje simpatije do učiteljstva. V tem smislu ga je tudi pozdravil tov. predsednik.

Začetkom zborovanja pozdravi predsednik tov. Rajšp vse navzoče, zlasti pa našega častnega člana Korašja star. in gospe Kosijevo in Šalamunovo. V svojem pozdravu pa je omenil posebno tovarišice in tovariše iz ljutomerskega okraja, ki kaj radi zahajajo med nas. V imenu teh je odzdravil predsednik ljutomerskega učiteljskega društva tov. Tomažič.

Zapisnik zadnjega zborovanja je prečital tajnik tov. Rosina.

O delegacijskem in občnem zboru »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«, ki se je vršil v Ptuj, sta obširno poročala delegata tov. Rosina in Musek.

Delegatom za Zavezino zborovanje v Celju so bili izvoljeni tov. Šijanec in gospa iz Svetinj in tov. Preindl iz Velike Nedelje.

Tov. Rosina nas je seznanil z Wdrovim abecednikom »Moje prvo berilo«. O knjigi se je razvila živahna debata. Sprejel se je predlog tov. Rosine, naj se naprosi Zaveza, da stori po aprobaciji pri vseh šolskih oblastih potrebne korake, da se uvede knjiga po vseh slovenskih šolah.

Sklene se, da se prve dni meseca septembra priredi izlet na Ivanjšico, to pa le v slučaju, če se javi zadostno število udeležencv.

Po zborovanju so se zbrali navzoči k skupnemu obedu, ki ga je okusno pripravil gostilničar g. Štampar. Navzočih je bilo 44 oseb. Pozneje pa je tov. Kosi povabil navzoče v svoje gorice na Vrablovščak, kjer sta nam on in gospa soproga postregla za izvrstnim nektarjem, ki v kakovosti gotovo ne bi zaostajal za onim, katerega so pili bogovi na visokem Olimpu. Škoda, da je proti večeru nastalo slabo vreme ter prehitro razkropilo izletnike na svoje domove. —iž.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer zboruje v četrtek, dne 8. avgusta, ob 10. uri predpolodne v dvorani g. Kukovec v Ljutomeru. Razen navadnih točk in poročila o Zvezinem zborovanju v Ptuj po-roča naš vrli blagajnik in častni član tov. Kryl, katerega 70letnico pri tej priliki slavimo, o svojem čez 40letnem delovanju v Ljutomeru. Popoldne prosta zabava s petjem in godbo. Dragi pokažite takrat, kako cenite moža, ki je bil od ustanovitve društva vedno med prvimi delavci! Kdor se udeleži obeda, naj to naznani najmanj do 2. dne avgusta tov. Čehu v Ljutomeru.

Odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje dne 1. avgusta ob 10. uri predpolodne v okoliški šoli v Ptuj. Dnevni red se učiteljstvu pravočasno naznani pismenim potom.

Predsednik.

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 18. t. m. pri g. Košeninu na Vranskem. Predsednik tov. J. Jakše pozdravi v presrčnih besedah navzoče ter takoj pride k dnevnemu redu. Prečita nato dopisa sosednjega Celjskega učiteljskega društva in Zveze narodnih društev. Obe-ma dopisoma se je ustreglo. Tovarišica Anica Brišnikova poda jako zanimivo in skrbno sestavljeno poročilo o Zvezinem zborovanju v Ptuj. Zlasti naglašava, da naj dela vsako učiteljsko društvo na to, da se pokupijo žepni koledarčki Zaveze, da se pokrijejo stroški izdaje. Nadalje navdušuje navzoče, da naj pristopajo k »Učiteljski kreditni in gospodarski zadrugi v Celju«. Naštevata tudi mnogo zanimivosti tega zborovanja. V zahvalo za njeno vestno poročilo se ji predsednik v imenu vseh iskreno zahvali. Predlaga se, da se naroči toliko žepnih koledarčkov, kolikor je članov društva in da gotovo tudi odstotni ne bodo proti temu, zakaj znesek 30 h je tako malenkosten, da ga lahko utrpi vsak tovariš in tovarišica. S tem se omogoči pokritje še ostalega dolga Zveze, katerega ima zaradi izdaje žepnih koledarčkov. Sprejeto. Vprihodnje je želeli, da se nekateri tovariši in tovarišice tesneje oklenejo našega društva. Le v slogi je moč. — Proč s predsodki in z osebnostmi! Kdor izostane, naj se vsaj odkupi s primerno vsotico, da napravi vsaj blagajniku veselje. — Prihodnje zborovanje se vrši meseca oktobra; kraj in čas se pravočasno naznanita. Za to zborovanje je priglašeno predavanje tov. Bebece Jakšev-tove in tov. S. Pečarja. S tem je bil ofi-cielni del dnevnega reda končan, in pred-sednik zaključil zborovanje z zahvalo vsem navzočim, zlasti pa tovarišema Vidicu in Megliču, ki navzlec visoki starosti še vedno z mladeniško vneto prihajata k zborovanjem našega društva. Živela še mnogo let v zgled in spodbudo mlajšim! —

Nato je prišlo na vrsto skioptično predavanje tov. Jakšeta »Postojnska Jama«. Z zanimanjem smo poslušali predavanje, občudovali krasne slike in slišal se je marsikateri glas: »Kako lepo je to šele v resnici.« Za to predavanje tov. Jakšeta iskrena zahvala in drugič zopet!

Politiški pregled.

* **Narodnosti v Avstriji.** Ravnokar je izšla statistika ljudskega štetja l. 1910. — Po tem je bilo l. 1910 v Avstriji (avstr. polovici) 27.963.872 ljudi, po narodnosti se dele sledeče: Nemcev 9.950.266, Čehov 6.435.983, Poljakov 4.967.984, Malorusov 3.518.854, Srbohrvatov 1.252.940, Madžarov 10.974, Slovencev 1.552.656. Ako vzamemo vse Slovence v naši avstrijski polovici, dobimo 17.728.417, torej skoraj dve tretjini. Vsi nenemški narodi v Avstriji pa štejejo 18.013.606 duš, torej imajo veliko večino nad 9.950.266 Nemci. In vendar vladajo Nemci in imajo povsod prvo besedo. Italijanov so našli 275.115. — Prirastka Slovencev v desetih letih je komaj 5.04 odstotke. Iz krstnih knjig pa bi lahko dokazali — 12 odstotkov! Mnogo Slovencev je v Ameriki, premnogo pa jih je požrlo potujčevanje. Na Koroškem je znatno padlo število Slovencev, na tržaških tleh pa naraslo. Konstatiralo se je, da nasproti nemškemu sosedu ginejo Slovenci, rastejo pa nasproti laškemu. — S potujčevanjem se najbolj množe Nemci.

* **Splošna jugoslovanska stranka?**

Dunajska korespondenca Herzog priobčuje iz Trsta vest, da se v merodajnih jugoslovanskih krogih pripravlja ustanovitev splošne jugoslovanske stranke, ki bi obsegala avstrijske in ogrske dežele. Ta stranka naj bi stremila za skupnim jugoslovanskim programom, ki naj bi imel namen, čim najožje združiti v eno celoto vse Jugoslovane in preprečiti diference, ki sedaj vladajo med jugoslovanskimi strankami. Omogočila naj bi tudi skupno delovanje za gotove kulturne in politične smotre.

* **Pomožitev deželne brambe.** »Sonn-Montagszeitung« piše, da se osnuje 19 novih pehotnih polkov deželne brambe, vsak po tri bataljone. Ti novi polki se osnujejo v treh etapah, tako, da bo v treh letih imela deželna bramba 19 polkov več.

Račun UČITELJSKEGA TOVARIŠA za leto 1911.

Prejemki.		Denarni promet.				Izdatki.			
		K	h	K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 1. jan. 1911 . . .			869	40	1	Račun tiskarne: Na račun dolga	3340	74
2	Račun naročnine: Plačana za l. 1908—1910	2873	35			2	Tisk „Učit. Tovariša“ za l. 1911	5981	76
	„ „ „ 1911	4807	10			2	Račun poštne: Poštne hranilnice	87	87
	Predplačana za l. 1912	162	50				Znamke in pristojbine	1695	43
	Plačana v tiskarni	428	24	8271	19	3	Račun nagrad: Stroški uredništva	745	15
3	Račun inseratov			3454	26		Korektor in odgovor. urednik	140	—
4	Račun pro diversi			131	52		Upravništvo	504	—
5	Račun obresti: V poštne hranilnici	7	66			4	Račun pro diversi		54
	V „Kmet. posojilnici“	16	24	23	90	5	Račun obresti		200
							Račun blagajne: Gotovine dne 31. dec. 1911		63
				12750	27				12750

Aktiva.		Bilanca.				Pasiva.			
		K	h	K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovine dne 31. dec. 1911			200	63	1	Račun tiskarne	5266	61
2	Račun hranilnic: Vloga v hranil. Učit. konvikta	63	45			2	Račun vknjižnih dolgov		162
	„ „ Mestni hranilnici	32	—				Predplačana naročnina		100
	Temeljna vloga v pošt. hranil.	100	—			3	Račun posojila		100
	„ „ Kmet. posojil.	100	—	295	45	4	Račun „Zavezine“ uprave		215
3	Račun knjižnih terjatev	10145	—				Dolg pri „Zavezi“	250	59
	Odpis 50%	5072	50	5072	50		Prebitek iz leta 1911	466	14
4	Račun inseratov			420	—				5995
5	Račun inventarja	7	41						25
	Odpis 10%	—	74	6	67				
				5995	25				

V Ljubljani, dne 31. decembra 1911.

L. Jelenc s. r.
predsednik „Zaveze“.

J. Pretnar s. r.
upravnik.

V Ljubljani, dne 22. julija 1912.

Pregledala in v redu našla:

Anton Germek s. r.

Janko Toman s. r.

Račun „POPOTNIKA“ za leto 1911.

Prejemki.		Denarni promet.				Izdatki.			
		K	h	K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 1. jan. 1911			—	15	1	Račun tiskarne		2148
2	Račun naročnine: Plačana za l. 1909—1910	1638	24			2	Račun odpravništva		318
	„ „ „ 1911	2058	46			3	Račun nagrad: Uredniku	480	—
	Predplačana za l. 1912	93	—	3789	70		% od inseratov	12 68	492
3	Račun inseratov: Plačani inserati za l. 1910	11	50				Upravniku	240	—
	„ „ „ 1911	122	20	133	70		Sotrudnikom	170	—
4	Račun pro diverzi			10	40	4	Račun knjigoveza		5
5	Račun obresti			4	34	5	Račun poštne: Poštne hranilnice	32	96
							Poštne vrednosti in pristojbine	48	60
							Pismoša	24	—
						6	Račun pro diverzi		8
						7	Račun blagajne: Gotovina dne 31. dec. 1911		449
				3938	29				3938

Aktiva.		Bilanca.				Pasiva.			
		K	h	K	h			K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 31. dec. 1911			449	67	1	Račun tiskarne		2018
2	Račun poštne hranilnice: Temeljna vloga			100	—	2	Račun knjižnih dolgov: Predplačana naročnina za leto 1912		93
3	Račun knjižnih terjatev: Zaostala naročnina	2239	—			3	Račun „Zavezine“ uprave: Dolg iz leta 1910	60	84
	Odpis 25%	559	—	1680	—		Prebitek iz leta 1911	120	16
	Neplačani inserati	62	90	1742	90			2292	57
				2292	57				

V Kranju, dne 31. decembra 1912.

L. Jelenc,
predsednik Zaveze.

Fr. Luznar,
upravnik.

V Ljubljani, dne 22. julija 1912.

Pregledala in našla v redu:

Anton Germek l. r.

Janko Toman l. r.

Račun „ZVONČKA“ za leto 1911.

Dohodki.		Denarni promet.				Izdatki.			
		K	h	K	h	K	h	K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 1. januarja 1911			240	57	1		2962	75
2	Račun naročnine: Plačana za leto 1911 Plačana za prejšnja leta . . . Predplačana za leto 1912 . . .	3881	76			2		275	—
		1395	—					240	—
		35	—	5311	76			71	—
3	Račun zaloge: Za posamezne letnike				535	3		771	74
4	Račun poštne hranilnice: Dvignjene obresti				6	4		271	—
						5		39	98
						6		743	99
						7		63	99
						8	10	—	—
						9	200	—	210
						10		146	36
						11		298	33
				6094	14			6094	14

Račun Zaveze avstr. jugosl. učit. društev za l. 1911.

Dohodki.		Denarni promet.				Izdatki.			
		K	h	K	h	K	h	K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 1. januarja 1911			95	36	1		255	—
2	Račun društvenine			1322	06	2		41	—
3	Račun inseratov			68	92			29	—
						2		250	—
								200	—
								150	—
						3		—	4
						4		—	192
						5		—	32
						6		—	332
								—	16
								1486	34

Aktiva.		Bilanca.				Pasiva.			
		K	h	K	h	K	h	K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 31. dec. 1911 . . .			298	33	1		1989	91
2	Račun poštne hranilnice: Temeljna vloga			100	—	2		35	—
3	Račun naročnine: Zaostala naročnina za leto 1911 . . . K 1006— Odpis 30% 301·80	704	20			3		1106	33
	Zaostala naročnina za leto 1910 . . . K 462— Odpis 50% 231—	231	—	935	20			624	59
4	Račun zaloge: Vrednost starih letnikov: a) nevezani . . . K 3765— odpis 50% 1882·50	1882	50					1730	92
	b) vezani	456	—	2338	50				
5	Račun inventarja: Vrednost koncem leta 1911 . . . 5% odpis	88	21	83	80				
		4	41						
				3755	83			3755	83

V Ljubljani, dne 31. decembra 1911.

L. Jelenc l. r.,
upravnik in predsednik „Zaveze“.

V Ljubljani, dne 22. julija 1912.

Pregledala in našla v redu:
Anton Germek l. r. Janko Toman l. r.

Aktiva.		Bilanca.				Pasiva.			
		K	h	K	h	K	h	K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 31. decembra 1911			332	16	1		4070	—
2	Račun hranilnih vlog: Delež hran. in pos. Učiteljske- ga konvikta 50 — Rezervni fond 479 75			529	75	2		147	64
3	Račun društvenine: Zaostala članarina			273	—			4217	64
4	Račun listov: „Popotnik“ 181 — „Učit. Tovarš“ 466 14 „Zvonček“ 1730 92			2378	06			252	33
5	Račun zaloge: „Dane“ K 1108— „Turki pred Sv. Til- nom“ 168— Odpis 25% 319 —	1276	—	957	—				
		4469	97					4469	97

V Kranju, dne 31. decembra 1911.

L. Jelenc l. r.,
predsednik.

Fr. Luznar l. r.,
blagajnik.

Pregledala in našla v redu, 22. julija 1912:

Janko Toman l. r.

A. Germek l. r.